

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

นางลิ่งเวียน ตั้งคณาพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-152-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN
SMALL ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION TWELVE

Mrs. Sungwean Tungkhanaporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-152-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 12

โดย นางสาวเวียน ตั้งคณาพร

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลันตา อุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร สุกนธทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สังเวียง ตั้งคณาพร : การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

(A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN SMALL
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION EDUCATIONAL REGION TWELVE) อ.ที่ปรึกษา :

ผศ.ดร.ภูษนิภา คุปรัตน์, 240 หน้า. ISBN 974-634-152-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถม
ศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่าง
ในการวิจัยที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 259 คน และครูอาจารย์ จำนวน 356 คน
จากโรงเรียนจำนวน 561 โรงเรียน แบบสอบถามที่ใช้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ตามกรอบการบริหารงาน
บุคคล ได้แก่ 1) การแสวงหาบุคคล 2) การจ่ายค่าตอบแทน 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
4) การพัฒนาบุคคล และ 5) การให้พ้นจากงาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลที่โรงเรียนจัดเหมาะสมแล้ว ได้แก่ การแสวงหาบุคคล
การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคคล และการให้พ้นจากงาน ส่วนสิ่งที่จะต้องจัดทำ หรือปรับปรุง
แก้ไข ได้แก่ การกำหนดอัตรากำลังครู การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายค่าเช่าบ้าน และพฤติกรรม
การสอน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา .....

สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา .....

ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิติต ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C741653 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: PERSONNEL ADMINISTRATION/ SMALL ELEMENTARY SCHOOLS/ EDUCATIONAL REGION TWELVE

SUNGWEAN TUNGKHANAPORN : A STUDY OF STATE AND PROBLEMS OF PERSONNEL ADMINISTRATION IN SMALL ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION TWELVE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. NATNIPA COOPARAT, Ph.D., 240 pp. ISBN 974-634-152-9

The purpose of this study was to explore the current situation and problems of personnel administration in small elementary schools under the jurisdiction of the National Primary Education Commission, educational region twelve. The study sample consisted of 259 school administrators, and 356 teachers who answered the questionnaire from all the 561 schools. The questionnaire form used in this study was divided according to the 4 task areas of personnel administration, namely : 1) procurement, 2) compensation, 3) performance evaluation, 4) personnel development, and 5) seperation.

The results of the study indicated that schools had properly organized the following : procurement, performance evaluation, personnel development, and separation. While the areas that needed to be provided or improved included the following : ratio of teachers to students, allocation of budget, pay for house-rent, and teaching behavior.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา.....บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วย-ศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ นายศักกรินทร์ สุวรรณโรจน์ นายจำนงค์ ยอดขำ นายสุพัฒน์ กาศมณี ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบเสนอแนะและปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ข้อคิดแนวทางในการทำวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี ตลอดมา และขอขอบพระคุณ พ.ต.ท.สมศักดิ์ ตั้งคณาพร ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน กำลังทรัพย์และเป็นกำลังใจตลอดมาในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยในบางส่วน

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง หากงานวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการบริหารการศึกษา ขอยกคุณความดีนี้เป็นเครื่องบูชาแด่ผู้มีพระคุณ และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้จนทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสนในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สัง เวียน ตั้งคณาพร

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ท

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ของการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ลำดับขั้นตอนการเสนอรายงานการวิจัย	10
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา	12
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
3. วิธีดำเนินการวิจัย	78
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	176
สรุปผลการวิจัย.....	177
อภิปรายผล.....	182
ข้อเสนอแนะ.....	193
รายการอ้างอิง.....	195
ภาคผนวก.....	203
ประวัติผู้เขียน.....	240

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12.....	80
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน.....	83
3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษาสูงสุด.....	86
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การจัดทำนโยบายการบริหารงานบุคคล.....	89
5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การแจ้งนโยบายการบริหารงานบุคคล.....	92
6	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การคำนวณอัตรากำลังครู.....	93
7	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การได้รับการสนับสนุนอัตรากำลังครูจาก สปจ.	95
8	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของโรงเรียนในการสรรหาบุคคล.....	97
9	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของโรงเรียนในการคัดเลือกบุคคล เข้ารับราชการ.....	99
10	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ หน่วยงานที่มีบทบาทในการคัดเลือกบุคคล เข้ารับราชการครู.....	101

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เงินเดือนที่ครูได้รับ.....	102
12	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินการให้ครูเข้าใจแนวปฏิบัติในการขอรับ ประโยชน์เกื้อกูล.....	104
13	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติในการขอรับประโยชน์เกื้อกูล.....	107
14	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู.....	109
15	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของครู.....	111
16	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปใช้.....	113
17	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	115
18	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การแจ้งให้ครูทราบถึงระดับความคาดหวังในการสอน.....	117
19	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน.....	119
20	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน.....	120
21	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษาความต้องการจำเป็น.....	122
22	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาครู.....	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการพัฒนาคู.....	126
24	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ผู้รับผิดชอบการพัฒนาคู.....	128
25	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา.....	130
26	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การคัดเลือกครูเข้ารับการพัฒนา.....	131
27	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับการพัฒนา.....	133
28	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ จำนวนครูที่ขอโอน.....	135
29	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สาเหตุที่ครูขอโอน.....	137
30	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สังกัดที่ครูขอโอน.....	138
31	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินการลาออกจากราชการของครู.....	139
32	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การติดตามครูที่ลาออกจากราชการ.....	142
33	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำผลการติดตามครูที่ลาออกจากราชการไปใช้.....	143
34	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินการเกษียณอายุราชการ.....	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
35	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมสำหรับครูที่เกษียณอายุราชการ.....	147
36	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การให้ความสำคัญแก่ครูที่เกษียณอายุราชการ.....	149
37	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการนำนโยบายการบริหารงานบุคคลไปปฏิบัติ.....	152
38	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการวางแผนอัตรากำลังครู.....	154
39	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาของครูที่มาจากการคัดเลือกของ สปจ.	156
40	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการเบิกจ่ายเงินเดือน.....	157
41	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการขอรับประโยชน์เกื้อกูล.....	160
42	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้าน.....	162
43	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู.....	164
44	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาครู.....	167
45	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการดำเนินการพัฒนาครู.....	169

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
46	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาเมื่อครูขอโอน ลาออกหรือเกษียณอายุราชการ.....	172
47	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาในการติดตามดูแลหรือช่วยเหลือครูที่ เกษียณอายุราชการ.....	174

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 โครงสร้างและการแบ่งส่วนราชการของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก.....	15